



## **HALDEN KOMMUNE.**

### **PENSJONISTPARTIETS BUDSJETT FOR 2020.**

#### **KOMMUNEN SKAL HA:**

- **EN VERDIG ELDREOMSORG**
- **ET SKOLETILBUD SOM IVARETAR ALLE ELEVENE UTIFRA DEN ENKELTES BEHOV OG FORUTSETNINGER**
- **KULTUR OG IDRETTE SKAL HA VILKÅR SOM IVARETAR ALLE BRUKERGRUPPER**
- **SKATTER OG AVGIFTER SKAL HA ET AKSEPTABELT NIVÅ.**

**INGEN SAK ER FOR LITEN ELLER FOR STOR FOR PENSJONISTPARTIET. VI ER INNBYGGERNES OMBUDSMENN.**

# Innholdsfortegnelse

Forside.	1
Innholdsfortegnelse.	2
Pensjonistpartiets veivalg.	3
Gjeldsutvikling	4
Innledning/Overordna forhold	5
Pensjonistpartiets forutsetninger for budsjett 2020.	6
Budsjett 2020, tiltak i driftsbudsjettene pr sektor.	7
Sentral, fellesområder og NAV.	7
Undervisning og oppvekst.	7
Helse og omsorg	8
Kultur og idrett.	9
Næring, miljø, utvikling og utbyggingsforhold.	10
Budsjettskjema 1A	11
Budsjettskjema 1B	12
Budsjettskjema 2A	13
Budsjettskjema 2B	14
Budsjettskjema B3	15
Forslag til vedtak	16-17

# PENSJONISTPARTIETS VEIVALG

Kommunestyrets vedtatte økonomiplan 2020 - 2023 forutsetter at den samlede låneportefølje blir 4,964 milliarder kroner. Det hvis alle prosjektene knyttet til «områdeløft nord» realiseres slik Samarbeidsavtalen til dagens posisjon legger opp til.

Kommunedirektøren oppretter i sitt forslag til budsjett, disposisjonsfond som igjen oppdeles i tre fond for å møte uforutsette hendelser i driften. Se side 45 og 46 i kommunedirektørens forslag til budsjett.

- 1. Et generelt disposisjonsfond for å dekke uforutsette hendelser og eventuelle merforbruk i den løpende driften.*
- 2. Et rente- og avdragsfond for å dekke raske og varige renteøkninger*
- 3. Et egenkapitalfinansieringsfond for å dekke inntil 25 % av investeringskostnadene.*

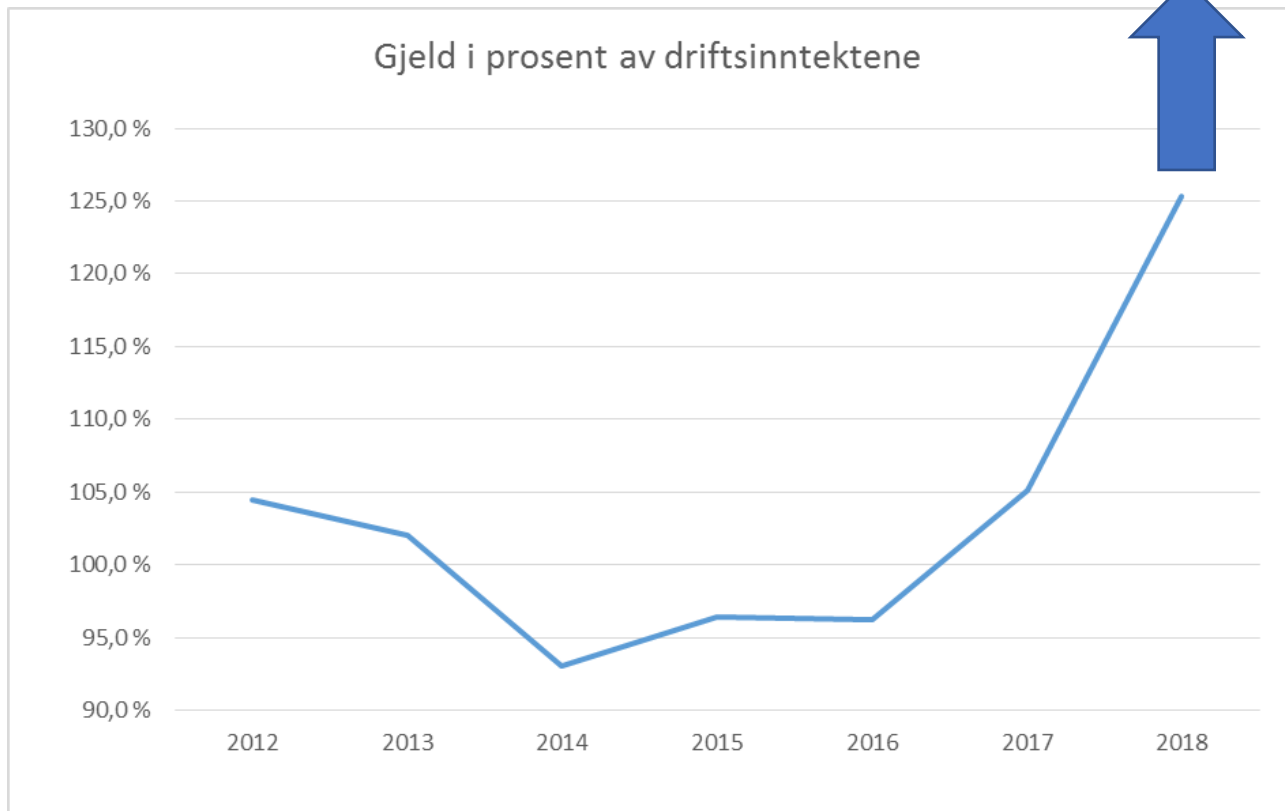
Kommunedirektøren vil her sikre kommunens mulighet til å kunne betale renter/avdrag når det gjelda blir så stor.

Pensjonistpartiet har derfor i lang tid understreket at denne politikken ikke er bærekraftig for fremtiden. En slik opplåning vil ramme stort sett alt av velferdstilbud i Halden kommune.

Pensjonistpartiet har derfor valgt en annen løsning i vårt forslag til budsjett for 2020. Investeringene som her stort sett skal lånefinansieres må drastisk reduseres. Noe annet er ikke forsvarlig.

PENSJONISTPARTIET HAR SAGT NEI TIL EN SLIK  
LÅNEUTVIKLING. EN SLIK UTVIKLING VIL SVEKKE  
VELFERDSTILBUDENE TIL INNBYGGERNE.

**+ 1253 millioner**



INNLEDNING  
OVERORDNA FORHOLD

Kommunen står ved et veiskille. Det er ikke mulig å ha lån som nærmer seg 5000 millioner og samtidig løse de oppgaver som en kommune står ovenfor.

Økonomiplan for 2020 – 2023 som nå er vedtatt for Halden kommune gir en oversikt over utviklingen i tiden som kommer.

Økonomiplanen for 2020 - 2023 tar opp flere alvorlige forhold som politisk nivå nå må ta stilling til.

- Forhold som at tilflytningen til kommunen nå har en negativ trend sett i forhold til noen år tilbake må tas alvorlig.
- Sysselsettingsgraden som går ned over flere år har heller ingen positiv utvikling. Fra 75% til 67% i løpet av 8 år.
- Alderssammensetningen viser at en stadig større del av lokalbefolkningen vil gå i pensjon med de utfordringer dette innebærer for kommunens økonomi.
- Det blir ca. 500 flere personer over 67 år i planperioden i vår kommune. En økning fra ca. 5500 til ca. 6000, og det er en stor utfordring som politisk nivå må hensynta i sitt arbeide.
- Kommunens innbyggere får store avgiftsøkninger på grunn av at den samlede gjelden økes betraktelig om ikke Pensjonistpartiet får endret dette forholdet.

### VI VIL DERFOR AT DET SKAL SKJE EN KURSENDRING.

- Pensjonistpartiet sier nei til den omfattende låneutviklingen ved at investeringsbudsjettet reduseres kraftig i planperioden fra vår side.
- Det avsettes ikke ca. 160 millioner til ubundne avsetninger i planperioden, 2020 - 2023. Dette reduseres til ca. 40 millioner med Pensjonistpartiets forslag.
- Alle prosjektene som vil medføre at kommunen foretar låneopptak i henhold til den vedtatte økonomiplan 2020 - 2023 på 1253 millioner kroner slik at kommunens gjeld blir på nærmere 5000 millioner reduseres ved at det foretas en full gjennomgang av alle prosjektene.
- Det må derfor skapes en trygghet for at både undervisning og helse/omsorg ikke blir rammet av de omfattende budsjettreduksjoner som det nå legges opp til.

## BUDSJETT 2020 TIL INNBYGGERNES BESTE

- Bergheim åpnes fullt ut med alle sine 96 plasser for demente. Personer som står i sykehjems kø skal ha tilbud om plass uten opphold.

- Brukerombud skal ansettes snarest i kommunen.
- Frikort på kr 3000,- pr. år innføres til alle enslige med minstepensjon eller på laveste sats på ufør i 2020, som økes til 5000,- kr i 2023. Saken settes opp til behandling i februar for utarbeidelse av retningslinjer.
- Skolen skal være for alle og innhold i skolen må sterkere ivaretas.
- Hjortsberg, Strupe og Berg skoler rehabiliteres fullt ut slik at de får tidsmessig standard. Arbeidet starter i 2020.
- Tistedalshallen utvides i tråd med slik som det er søkt om fra TTIF.
- Berg idrettslag, Idd sportsklubb og Kvik Halden FK får bevilget økonomiske midler fra kommunen slik at også deres anlegg blir ivaretatt i 2020 slik som tidligere lovet. Halden stadion oppgraderes.
- Eiendomsskatten økes ikke i 2020 slik som planlagt.
- Egenandeler for vanskeligstilte grupper gjennomgås og reduseres.
- Retaksering gjennomføres ikke i 2020, men vurderes nærmere i løpet av 2021.
- Avgiftene på parkering økes ikke.
- Leiekostnadene for de som leier tid i kommunale haller økes ikke.
- Kommunen må ta sterkere grep om boligutviklingen slik at alle innbyggerne som ønsker det kan få mulighet på boligmarkedet.
- Kommunens bolig og tomtepolitikk gjenreises slik at små og mellomstore håndverksbedrifter også får tilbud om utbyggingsarealer.
- Halden kirkelig fellesråd støttes med økt driftstilskudd. Det bevilges også økonomiske midler til de oppgaver som er vel begrunnet fra fellesrådet når det gjelder nødvendige investeringer.

## NAV

NAV har som en av sine viktigste oppgaver å få flere ut i ordinært arbeide. Det bevilges 3 millioner utover det forslaget som er fremmet av kommunedirektøren til dette formålet. Sosialhjelpssatsene økes til nasjonale normer ved blant annet ta ut barnetrygd av beregningsgrunnlaget, det avsettes i den sammenheng 9 millioner til flere forhold innenfor NAV sitt område.

## DET TILFØRES 9 MILLIONER KRONER EKSTRA TIL NAV.

### UNDERVISNING OG OPPVEKST

Undervisning og oppvekst. Den økonomiske rammen som er framlagt for nevnte område tilføres midler slik at Bergknatten barnehage ikke legges ned, Spesialpedagogisk hjelp til førskolebarn opprettholdes. Læringsmiljøteam barneskolen opprettholdes. Antall tospråklige lærere opprettholdes, Antall engasjementer i skolen opprettholdes. Dagens ledelsesressurser i skolen opprettholdes. Utgifter til læremidler i skolen, herunder lisenser o.a. opprettholdes på dagens nivå. Bemanningen ved Halden kommunale kompetansesenter (HHK) opprettholdes. Barnevernet ingen reduksjon. Med grunnlag i det som her er framført så tilføres sektoren 13 millioner. I tillegg til dette så tilføres sektorområdet ytterligere 14 millioner, tilsammen 27 millioner.

- Dagens Os skole skal ikke rives, men inngår som en del av en ny barneskole.
- Rødsberg ungdomsskole rehabiliteres og opprettholdes i dagens lokaler.
- Hjortsberg, Låby, Strupe og Berg skole oppgraderes og moderniseres.
- Økonomiske rammer for undervisningssektoren økes.
- Gang og sykkelveier skal tilknyttes alle skoler i kommunen.
- Det skal arbeides aktivt for at det fra politisk nivå i Halden medvirkes til at utbygging av Halden videregående skole gjennomføres i henhold til fastlagte planer. Hallen flyttes til mere egnet plassering på tomten ved Porsnes/Saugbrugs.
- Prestebakke skole opprettholdes med egen ledelse.

## DET TILFØRES 27 MILLIONER KRONER EKSTRA TIL UNDERVISNING OG OPPVEKST.

### HELSE OG OMSORG

Helse og omsorg. Under Tiltak fra side 84 til side 87 foreslår Kommunedirektøren at det foretas innsparinger på tilsammen 22.5 millioner. Hovedutvalget får fullmakt til å avgjøre om tiltakene skal opprettholdes eller endres innenfor nevnte kostnadsramme. Det er ikke aktuelt å redusere antall sykehjemsplasser i kommunen da ventelistene inneholder personer som skal ha plass. Det avsettes 11 millioner til dette formålet. Det er videre heller ikke akseptabelt at 16 langtidspasienter overføres til Bergheim bo og omsorgssenter fra 4. avdeling Helsehuset uten at det åpnes samme antall plasser ved tidligere Bergheim omsorgsboliger.

Tidligere Tistedal barnehage bygges om til et lokalt helsesenter med plass til 2 fastleger, fysioterapeut, muligheter for blodprøver o.a. Det avsettes nødvendige midler til dette prosjektet i investeringsbudsjettet. Omsorgslønn økes i tråd med helsedirektoratets anbefaling som er samme nivå som hjelpepleier lønn. Aktiviteten ved Busterudgata eldresenter opprettholdes på dagens nivå. Brukerombud ansettes snarest. Ordning med Frikort innføres til alle enslige som har minstesats som pensjonister og de med laveste sats for ufør. Regler for tildeling utarbeides uten opphold.

- Frikort ordning på inntil kr 3000,- innføres som en ordning (i 2020, økes i 2023).
- Bergheim åpnes fullt ut med alle 96 plasser.
- Sykehjems plass skal gis når den enkelte har krav på dette.
- Nødvendig omsorgslønn i tråd med helsedirektoratets anbefalinger.
- Egenandel angående transport for brukere ved Båstadlund dagsenter avvikles. Det foretas en gjennomgang av egenandeler ved transport i kommunen.
- Behov i hjemmet skal gis ut ifra den enkeltes behov og ikke styres av kommunens økonomi.
- Brukerombud skal ansettes i kommunen som vil være et bindeledd mellom offentlig myndighet og den enkelte bruker som ber om bistand.
- Pensjonistpartiet sier nei til nedleggelse av Tistedal legekantor.  
Vi vil igangsette planlegging av et helsekontor med lege, sykepleier og andre helserelaterte tjenester hvor innbyggerne kan få mulighet til å bestille tid slik at alle tilbud kan gis i Tistedal.

## DET TILFØRES 33,5 MILLIONER KR EKSTRA TIL HELSE OG OMSORG.

### KULTUR OG IDRETT

Kultur og idrett. Det iverksettes ikke følgende tiltak: Reduksjon av å innleie kulturskolen. Innkjøp av bøker biblioteket. Driftstilskudd TTIF.

Nye tiltak: Ungdoms Samfundets ungdomsklubb v/Ekstra stiftelsen tilføres kr 0,5 millioner kr til drift. Rockehuset får en ekstrabevilgning på 0,5 millioner.

Tistedalshallen gis støtte til at bygging kan starte i henhold til den plan som er sendt til kommunen fra TTIF.

- Fredriksten festning skal prioriteres slik at det fortsatt er en viktig kulturarena.
- Hallutbyggingen i Tistedal gjennomføres uten opphold.



- Idrettslag som tidligere er lovet midler fra kommunen skal godtgjøres for manglende utbetalinger (Kvik HFK, Berg Idrettsforening og Idd sportsklubb).
- Leiepris pr time for hallene Remmen, Hjortsberg og Porsnes økes ikke.
- Den økonomiske rammen til Halden kirkelige fellesråd forbedres betraktelig og økes med kr 4 millioner.
- Amcar klubbens virksomhet på Fiskebrygga skal sikres og det gis en skriftlig avtale om dette.
- Arbeidersamfunnet i Violgata skal bli en del av kommunens samlede kulturtilbud.
- Det iverksettes særskilte tilbud til ungdom under 18 år.
- Innsparinger på kulturskolen aksepteres ikke fra Pensjonistpartiet.
- Kulturrådet er en viktig bidragsyter til kulturlivet i Halden og skal støttes av kommunen.

## DET TILFØRES 5,35 MILLIONER EKSTRA TIL KULTUR OG IDRETT.

### TEKNISK SEKTOR

Avgiftsnivået i kommunen er blitt altfor høyt. Investeringsnivåer når det gjelder VAR området tilpasses slik at avgiftene innenfor dette området settes til maks 6% økning. Fastleddavgiften økes ikke. Det samme gjelder eiendomsskatten som fortsatt vil ha 3,75 promille på boliger/tomter. Det foretas ingen omtaksering i 2020 da flere prinsipielle forhold må avklares i forhold til hvilket nivå som eiendomsskatten skal ha i vår kommune i framtiden.

- Det legges til rette for økt tilflytting av personer og bedrifter til kommunen.
- Jernbanetraseen beholdes som i dag. Mølen og Tyska, forutsigbarhet.

- Kommunens bolig og tomtepolitikk skal styrkes slik at tilbud kan gis til enkeltpersoner og bedrifter.
- Bevare Haldens historiske egenart med alle sine verneverdige bygninger.
- Næringsparken på Remmen styrkes og utvikles i samarbeid med offentlige programmer for økonomiske bidrag slik som i dag. Her må det være et sterkt politisk engasjement.
- Eiendomsskatten økes ikke.
- Parkeringsavgiften økes ikke.
- Kommunens økende gjeldsgrad skal reduseres.
- Dyrket mark vernes for å sikre matproduksjon.
- Det skal tilrettelegges for næringsutvikling og bosetning i distriktene.
- Gang og sykkelveier skal tilknyttes alle skoler i kommunen.
- Miljøplanen er styrende for den kommunale saksbehandling for å nå de mål som planen forutsetter.
- Utslipp til luft og vann skal til enhver tid være innenfor de fastlagte verdier.
- Lag og foreninger som legger til rette for aktiviteter som sikrer et godt friluftsliv støttes i dette arbeidet av kommunen.
- Fylkesveier og riksveier gjennom kommunen skal reguleres med rundkjøringer og ikke lyskryss. Dette for å minimere utslipp og at det tas miljøhensyn.

Budsjettskjema 1A	Budsjett 2020	Oppr. budsjett 2019	Regnskap 2018
Rammetilskudd	-990 069 540	-928 225 000	-895 177 122
Inntekts- og formuesskatt	-811 484 460	-757 324 000	-758 714 290
Eiendomsskatt	-66 241 000	-77 230 000	-103 590 336
Andre generelle driftsinntekter	-4 184 000	-4 226 000	-5 348 883
<b>Sum generelle driftsinntekter</b>	<b>-1 871 979 000</b>	<b>-1 767 005 000</b>	<b>-1 762 830 631</b>
<b>Korrigert sum bevilgninger drift, netto</b>	<b>1 587 718 182</b>	<b>1 474 929 138</b>	<b>1 466 203 515</b>
Avskrivninger	0	0	0
<b>Sum netto driftsutgifter</b>	<b>1 587 718 182</b>	<b>1 474 929 138</b>	<b>1 466 203 515</b>
<b>Brutto driftsresultat</b>	<b>-284 260 818</b>	<b>-292 075 862</b>	<b>-296 627 117</b>
Renteinntekter	-7 500 000	-6 000 000	-6 455 421

Utbytter	0	0	-4 429 983
Renteutgifter	79 887 281	77 829 000	51 586 670
Avdrag på lån	93 283 000	84 850 000	71 692 387
<b>Netto finansutgifter</b>	<b>165 670 281</b>	<b>156 679 000</b>	<b>112 393 653</b>
Motpost avskrivninger	-115 612 803	-113 849 000	-94 139 927
<b>Netto driftsresultat</b>	<b>-2 977 734</b>	<b>-21 547 862</b>	<b>-90 093 536</b>
Disponering eller dekning av netto driftsresultat			
Overføring til investering	0	0	284 780
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-6 522 266	-14 752 138	-27 742 197
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	9 500 000	36 300 000	-156 958 972
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	214 858 972
<b>Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat</b>	<b>2 977 734</b>	<b>21 547 862</b>	<b>30 442 583</b>
<b>Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-59 650 953</b>

Budsjettskjema 1B	Budsjett 2020	Oppr. budsjett 2019	Regnskap 2018
Sentraladministrasjon	117 188 210	112 990 935	102 473 664
Kultur & Idrett	53 725 728	46 685 900	45 546 312
Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst	716 177 801	658 011 001	646 587 851
Kommunalavdeling Helse og omsorg	704 550 640	644 571 000	624 079 595
Kommunalavdeling Teknisk	84 948 526	88 678 002	82 331 778
NAV	69 921 312	60 163 899	56 866 236
Fellesfunksjoner	-22 846 572	-14 375 737	-5 450 573
VAR og Havn	0	0	0
<b>Sum bevilgninger drift, netto</b>	<b>1 723 665 645</b>	<b>1 596 725 000</b>	<b>1 552 434 863</b>

Herav:			
Avskrivninger	115 612 803	113 849 000	94 139 927
Netto renteutgifter og -inntekter	26 786 926	22 329 000	19 768 618
Avdrag på lån	70 000	370 000	65 000

Overføring til investering	0	0	280 031
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-6 522 266	-14 752 138	-27 742 197
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	0	0	73 826 426
<b>Korrigert sum bevilgninger drift, netto</b>	<b>1 587 718 182</b>	<b>1 474 929 138</b>	<b>1 466 203 515</b>

### Budsjettskjema 2A

	Budsjett 2020	Budsjett 2019	Regnskap 2018
1 Investeringer i varige driftsmidler	457 560 150	802 697 000	619 495 619
2 Tilskudd til andres investeringer	0	11 420 000	2 363 369
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 050 000	1 050 000	900 273
4 Utlån av egne midler	0	0	0
5 Avdrag på lån	0	0	0
6 Sum investeringsutgifter	458 610 150	815 167 000	622 759 261
7 Kompensasjon for merverdiavgift	-29 767 334	-105 316 000	-80 588 326
8 Tilskudd fra andre	0	-150 000 000	-3 457 000
9 Salg av varige driftsmidler	-10 000 000	-10 000 000	-12 060 162
10 Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0
11 Utdeling fra selskaper	0	0	0
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0
13 Bruk av lån	-497 842 816	-619 851 000	-572 813 922
14 Sum investeringsinntekter	-537 610 150	-885 167 000	-668 919 410
15 Videreutlån	70 000 000	60 000 000	37 604 308
16 Bruk av lån til videreutlån			
17 Avdrag på lån til videreutlån	19 500 000	18 000 000	16 810 601

18	Mottatte avdrag på lån til videreutlån	-19 500 000	-18 000 000	-28 491 415
19	Netto utgifter videreutlån	70 000 000	60 000 000	25 923 494
20	Overføring fra drift	0	0	-284 780
	Netto avsetninger til eller bruk av bundne			
21	investeringsfond	0	0	12 593 301
	Netto avsetninger til eller bruk av ubundet			
22	investeringsfond	9 000 000	10 000 000	7 928 135
23	Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0
24	Sum overføring fra drift og netto avsetninger	9 000 000	10 000 000	20 236 655
25	<b>Fremført til inndekning i senere år (udekket)</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Budsjettskjema 2B	Budsjett 2020	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Sentral/felles	36 442 230	13 810 000	29 384 945
Kultur & Idrett	22 420 540	14 585 000	1 259 242
Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst	11 342 000	162 750 000	153 395 485
Kommunalavdeling Helse og omsorg	50 493 500	242 322 000	243 944 827
Kommunalavdeling Teknisk	83 090 880	124 026 000	33 796 762
VAR og Havn	253 771 000	245 204 000	157 714 357
Investeringer i varige driftsmidler	457 560 150	802 697 000	619 495 619

	Budsjett 2020	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Tap på fordringer og garantier	0	0	496 373
Andre overføringsutgifter	0	11 420 000	1 866 996
Tilskudd til andres investeringer	0	11 420 000	2 363 369

	Budsjett 2020	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Kjøp av aksjer og andeler	1 050 000	1 050 000	900 273
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 050 000	1 050 000	900 273

	Budsjett 2020	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Lån til andre formål	0	0	0
Utlån av egne midler	0	0	0

Budsjettskjema B3	Budsjett 2020	Oppr. budsjett 2019	Regnskap 2018
Rammetilskudd	-990 033 540	-928 225 000	-895 177 122
Inntekts- og formuesskatt	-811 484 460	-757 324 000	-758 714 290
Eiendomsskatt	-66 241 000	-77 230 000	-103 590 336
Andre skatteinntekter	0	0	-40 770
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-52 915 458	-79 148 227	-116 695 070
Overføringer og tilskudd fra andre	-237 477 167	-221 298 805	-270 955 004
Brukerbetalinger	-67 464 481	-59 203 832	-56 385 920
Salgs- og leieinntekter	-276 519 454	-237 960 156	-248 582 620
<b>Sum driftsinntekter</b>	<b>-2 502 135 560</b>	<b>-2 360 390 020</b>	<b>-2 450 141 132</b>
Lønnsutgifter	1 196 195 557	1 103 733 382	1 127 540 785
Sosiale utgifter	346 648 673	326 792 387	312 011 052
Kjøp av varer og tjenester	650 556 761	608 116 101	649 291 430
Overføringer og tilskudd til andre	140 986 554	144 472 288	158 810 676
Avskrivninger	115 612 803	113 849 000	94 139 927
<b>Sum driftsutgifter</b>	<b>2 450 000 348</b>	<b>2 296 963 158</b>	<b>2 341 793 870</b>
<b>Brutto driftsresultat</b>	<b>-52 135 212</b>	<b>-63 426 862</b>	<b>-108 347 262</b>
Renteinntekter	-8 400 000	-6 000 000	-6 455 421
Utbytter	0	0	-4 429 983
Renteutgifter	79 887 281	77 829 000	51 586 670
Avdrag på lån	93 283 000	84 550 000	71 692 387

Netto finansutgifter	164 770 281	156 379 000	112 393 653
Motpost avskrivninger	-115 612 803	-114 500 000	-94 139 927
Netto driftsresultat	-2 977 734	-21 547 862	-90 093 536
Disponering eller dekning av netto driftsresultat			
Overføring til investering	0	0	284 780
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-6 522 266	-14 752 138	-27 742 197
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	9 500 000	36 300 000	-156 958 972
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	214 858 972
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	2 977 734	21 547 862	30 442 583
<b>Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-59 650 953</b>

## Budsjett 2020 - Pensjonistpartiets forslag til vedtak

### Forslag til vedtak:

1. Kommunedirektørens budsjettforslag for 2020 vedtas i henhold til Budsjettskjema 1A, 1B, 2A, 2B og B3 samt vedlagte budsjettdokument.
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å disponere ressursene innenfor hvert område i budsjettskjema 1B. I tillegg gis Kommunedirektøren fullmakt til å justere budsjettet mellom områdene i budsjettskjema 1B når det gjelder justeringsbehov av teknisk karakter, og som ikke påvirker tjenestene eller tjenestetilbudet. Øvrige omfordelinger mellom sektorene legges frem for formannskap og kommunestyre etter innstilling fra Kommunedirektøren.
3. Kommunedirektøren skal påse at rammer og vedtak følges opp og rapporterer månedlig sektorenes økonomi til formannskap og kommunestyre. Kommunedirektøren pålegges videre en forsterket rapportering hvert tertial i hht. rapporteringsrutiner.
4. Formannskapet disponerer investeringsbudsjettet, innenfor tildelt ramme, i henhold til budsjettskjema 2B.
5. Halden kirkelige fellesråd gis et driftstilskudd på 16.311 mkr for 2020.
6. Kommunedirektøren gis fullmakt til å ta opp lån på til sammen 497,842 millioner kr. VAR-lån utgjør 253,771 millioner kr av den totale lånesummen, hvorav 75 millioner er foreslått rebevilget fra budsjett

2019. Lånene avdras i hht. kommunlovens § 50.7. Startlån utgjør 70 millioner kr av den totale lånesummen og tas opp i henhold til Husbankens retningslinjer, primært med en avdragstid på 20 år.

7. Trekkrettighet i bank beholdes på 300 millioner kr i 2020.

8. *Halden kommune skriver ut eiendomsskatt på faste eiendommer, inkludert tomter, i hele Halden kommune for skatteåret 2020 jf. eiendomsskattelovens §§2 og 3 bokstav a. Kommunen skriver ut skatt på næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattlagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4). Det skrives også ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med to syvendedeler til fem syvendedeler i 2020 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første punkt). Før øvrig gjelder (jf. eiendomsskattelovens § 10) følgende for utskrivningen av eiendomsskatt for året 2020:*

*a) Med de unntak som er nevnt under skal skattesatsen etter eskl. § 11 være 7 promille av den fastsatte takstverdien.*

*b) Med hjemmel i eskl. § 12, bokstav a, skal skattesatsen for «bustadelen i eiedomar med sjølvstendige bustaddelar» og fritidseiendommer være 3,75 promille av takstverdien. Ubebygde tomter beskattes med 3,75 promille av takstverdien jf. eskl. § 12, bokstav b.*

*c) I tillegg gis etter eskl. § 11, annet ledd, et bunnfradrag på 250 000 kr for hver selvstendig boenhet i boliger (herunder fritidseiendommer) i faste eiendommer som ikke blir brukt i næringsvirksomhet.*

*d) Etter eskl. § 7 kan som tidligere, etter nærmere søknad og vedtak for den enkelte eiendom, fritas eiendommer etter dennes bokstav a) «eiedom åt stiftingar eller institusjonar som tek sikte på å gagne ein kommune, eit fylke eller staten» og dennes bokstav b) «bygning som har historisk verdi».*

*e) Etter eskl. § 5, bokstav a, fritas eiendom som Staten eier så langt eiendommen har historiske bygg eller anlegg gjennom fredningsvedtak jf. Lov om kulturminner.*

*f) Etter eskl. § 5, bokstav h, skal fritas «eiedom som vert driven som gardsbruk eller skogbruk». For slike eiendommer gjelder dog at det skal svares eiendomsskatt for våningshus, kårbolig, med garasjer og uthus, og passende tomt. Eiendomsskatten for dette svares etter samme satser og regler som for boligeiendommer.*

*g) Kommunens skattetakstvedtekter.*

9. De gebyrsatser som fremkommer i gebyrregulativer/forskrifter som er vedlagt dette dokument med følgende endringer vedtas:

- Fastledd avgiften for V/A økes ikke . V/A avgiften økes med 6%.
- Renovasjonsavgiften økes med 6% (alle avgifter under denne benevningen).
- Parkeringsavgiftene økes ikke. (alle under denne benevningen).
- Leieprisen for bruk av idrettshallene økes ikke (Remmen, Hjortsberg, Risum og Porsnes).

10. Kommunale avgifter skrives ut i 4 terminer i 2020, med forfall 20. mars, 20. mai, 20. september og 20.november.

11. Eiendomsskatten skrives ut samtidig med kommunale avgifter.



12. Forskrift for kommunale vann- og avløpsgebyrer, forskrifter bygg, plan, utslipp, deling, eiendomsregistrering og seksjonering, forskrifter om anløpsavgift og forskrifter om feiing og tilsyn vedtas.